

BISERIC'A SI SCÓL'A.

F'óia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Prettiulu abonamentului :	Prettiulu insertiuniloru :	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Nro. 2399. Pres.

Prea onoratoru protopresbiteri, si onoratei preotimi din eparchi'a Aradului.

Doue legi noue de mare insemnatate au intratu in viétia la inceputula lunei acesteia ; un'a e *Legea penala* dela 1878, ér cealalta *Legea politiaa* dela 1879. Ambe acestea, — in unele dispositiuni ale loru, — atingu deaprópe nu numai pre preotii si poporeni nostrii cá si cetatieni ai statului civilu ; dar ele regulandu si unele afaceri de interesu confessionalu, i-atingu si ca pre fii si parinti ai Bisericei.

Pentru cá onorat'a nostra preotime sè se póta orientá in mesur'a, in care atingu acele legi unele afaceri confessionali, aflámu de bine a citá aici pre scurtu, cátiva din acei paragrafi, ce-i credemu deajunsu spre a convinge pre ori cine, despre insemnatatea acestoru legi, si adeca :

Din codicele politiaa

§. 38. Cine ar intrebuintiá, spre scopuri de invetiatura, cárti séu instrumente oprite de guvernulu patriei — se pedepsesce cu arestu pana la 2 luni, si in bani pana la 300 fl.

§. 51. Celu-ce afara de biserica ar desonestá lucruri séu obiecte de cultu religiósse ale vreunei confessiuni recunoscute, se pedepsesce cu arestu pana la 8 dile.

§. 52. Celu ce ar calcá dispusetiunea §-lui 19 din articolulu de lege 53 1868, — dupa care nime nu se pote constringe a tiené serbatorile altei confessiuni, fiecine fiind datoriu a tiené duminecile si serbatorile confessiunei sale, — se pedepsesce cu bani pana la 100 fl.

§. 53. Celu-ce in contr'a dispusetiunii articolului de lege 53 din 1868, ar primí in alta confessiune unu individu minorenu sub 18 ani,

se pedepsesce cu arestu pana la 2 luni, si in bani pana la 300 fl.

(Din cuprinsulu acestui §. urméza : cá fiind cunoscuta religiunea parintiloru, nici pruncii nou nascuti nu se potu botezá decâtu in religiunea parintiloru loru, ér la pruncii din casatorii mestecate baieti urméza religiunea tatalui, ér fetele religiunea mamei loru.)

§. 54. Celu ce in contra §-lui 22 din articolulu de lege 53 din 1868 ar impededá in-groparea mortiloru in cemeteriulu comunu, se pedepsesce in bani pana la 300 fl.

§. 60. Celu-ce pre vreunu pruncu cunoscutu de legitimu dupa lege, l'ar introduce in matricule de *nelegitimu*, ori din contra, pre vreunulu nelegitimu, de legitimu ; séu celu-ce in urm'a decisului validu alu auctoritatii competente, in butulu provocárii ce i se face, n'ar rectificá matriculele in sensulu celoru decise, se pedepsesce cu arestu pana la o luna, si in bani pana la 300 fl.

§. 92. Celu-ce din interesu de castigu, fara a avé autorizare legala, s'ar deprinde cu doftori'a si lecuirea altor'a ; — séu cine s'ar ocupá cu afacerea mositului, (ajutoriu la nasceri,) — acolo unde se afla mósie instituite si candu aceste nu unt impedeate, — se pedepsesce in bani pana la 100 fl.

Din codicele penala,

§. 190. Celu-ce prin espressiuni defaimatórie de Dumnedieu provóca scandalu publicu, séu impedece ori conturba functiunile religiósse, sè pedepsesce cu arestu pana la unu anu, si in bani pana la 1000 fl.

§. 192. Celu-ce insulta pre preotulu vreunei religiuni recunoscute, cu cuventulu, cu fapt'a, séu prin amenintiare, candu acel'a se afla in functiune religiósá, se pedepsesce cu arestu pana la unu anu, si in bani pana la 500 fl.

§. 255. Candu cineva la incheierea casatoriei, facia de cealalta parte, ascunde atari impedimente séu indupleca pre cealalta parte prin astfeliu de amagiri la casatoria, cari ar trage dupa sine nimicirea casatoriei, partea vinovata se pedepseste cu arestu pana la 2 ani.

§. 256. Acelu preotu, carele scie cà intre pãrtille casatorinde existe atare impedimentu, ce ar trage dupa sine nimicirea casatoriei, si totusi sununa pre acele parti, se pedepseste cu arestu pana la 3 ani.

§. 285. Femei'a ingrecata (insarcinata), carea ea insasi isi strica, séu uneltesce fruptulu pantecelui, séu face a se stricá si unelti prin altcineva, déca e necasatorita, se pedepseste cu arestu pana la 2 ani, ér fiindu casatorita, cu arestu pana la 3 ani.

Totu asemenea se pedepseste si celu-ce ar comite acestu pecatu in contielegere cu femej'a insarcinata; si déca acést'a ar face din interesu de cascigu, atunci pedéps'a se ridica pana la 5 ani de arestu.

Celu-ce fara invoirea femeii ingrecate ar causá nimicirea fetului, se pedepseste cu arestu pana la 5 ani.

§. 321. Celu-ce cu intentiune de pecatuire prin implinirea poftel sale trupesci, séu si spre scopu de casatoria, cu puterea prin amenintari séu insielatiune, ar seduce si tiené la sine, fara voi'a ei vreo persóna de parte femeésca, — se pedepseste cu arestu pana la 5 ani.

§. 395 si 397. Matriculele bisericesci, estrasele si adeverintiele in forma autentica dupa acelea, se considera de documinte publice, ér preotii cá purtatori de matricule, se privescu de autoritãti publice.

Falsificarea de astfeliu de documinte, séu estradarea si traducerea falsa, cum si falsificarea altoru asemenea documinte, se pedepseste cu arestu pana la 3 ani.

§. 411. Acelu antiste comunalu, (primariu), carele ar dá adeverintia falsa despre purtarea, séu averea cuiv'a, se pedepseste cu arestu pana la 6 luni, ér in bani pana la 200 fl. si cu perderea oficiului.

§. 460. Dispositiunile §§-loru 46 si 47 din articolulu de lege 40 dela 1868, (despre intre-girea armatei); dupa care cei obligati la militia fara licentia nu se potu casatori inainte de iesirea de sub obligamentulu militar, si respective pedepsele espuse in §§-ii 46 si 47, remanu si mai departe in valóre pentru calcatorii de lege.

Desi cele pana aici espuse, suntu numai unu estrasu fórte micu si prescurtatu din cuprinsulu acelu legi; totusi credemu, cà chiar si numai din acést'a, onorata preotime va pricepe marea

insemnatate a acestoru legi, dar totodata si seriozitatea si rigórea lor.

Deci candu venimu a intoná pre acést'a cale acést'a importantia, nu o facemu fara destulu motivu, si fara scopu. Motivulu este cá onorat'a nóstra preotime se ajunga a cunosce numai decât, macar in partea lor principala acele legi, pentru de a le apretiu cum se cade conform oficiului si chiamarii sacre in Biserica si poporu, adeca spre a le face cunoscute si bine pricepute poporului spre a-lu feri de calcarea acelu a si de tristele si grelele urmari a le calcarii lor; ceea ce si este scopulu acestui cerculariu.

Am cugetatu a fi datori s'è dam onoratei nostre preotimi, si cu acést'a ocaziune esemplu si indemn de interesare pentru binele sufletescu si trupescu, alu celoru incredintiati ingrigirei nóstte.

Mai de multe ori ni sa aratatu, ca unii dintre credinciosii nostrii, in unele parti suntu deprinsi la injuraturi séu sudalme urite si condamnabile; pre alocurea femeile strica fruptulu pantecelui in modu ingrozitoriu, si opritu de lege; mai prin alte parti fetele tinere se amagescu, rapescu, se seducu si se nenorocescu intrandu in legaturi de casatoria nelegiuita; la alu patrunea si alu cincelea locu Duminecile si serbatórite nu se tienu dupa porunc'a lui Dumnedieu scl. scl.

Recugetandu acestea nu se pote se nu intielegemu: câte si ce feliu de ocaziuni bune da preotimei nostre introducerea legiloru mai susucitate, ocaziuni cá se combata de pe amvonu cu tóta puterea cuventului, retaciri, abusuri si vitiuri (pecate) cá cele de mai susu, si inca multe alte asemenea acelu a, aratandu poporeniloru, ca precum legea lui Dumnedieu, totu asia si legile statului pedepseste aspru asemenea pecate.

Dupa tóte acestea dar, comunicandu onoratei nostre preotimi cele de mai susu spre scire si orientare, o provocamu, ca atât in interesulu oficiului seu, cât si in alu poporului incredintiatu pastorirei sale, se-si procure, si se studieze cu deamenuntulu atinsele doue legi, apoi la ocaziuni, si deosebi in serile cele lungi de ierna, se invetie si pre poporu dispusetiunile ce-lu atingu mai deaprópe. Ér pana ce vor fi in stare a face acést'a, deocamdata sè-si insusiasca bine macar casurile cuprinse in acestu cerculariu alu nostru, si se-si faca detorinti'a facia de poporu, — macar in acést'a privintia si mesura, astfeliu încât nici despre unulu se nu se pota dice, ca ar fi remasu in nepasare, lasandu pre credinciosi in nesciintia, si pecatu, espusi urmariloru grele.

Provocamu mai departe pre prea onoratii protopresbiteri, cá se fie cu buna atentiune, si se controleze pre preotime in acést'a privintia;

provocamă în fine, pre toți preoții de zelu și inteligenția superioară, ca până la proximele conferințe îndatinate a se ținea cu preoții și invetiații, se estraga paragrafi cei mai de însemnatate, și se-i prelăga celorlalti preoți și invetiații, ăr preoții și invetiații luându cunoscintia de acele prelegeri, la ocașuni bune, anume în serile de iărna, sē le esplice poporului la întielesu.

Mai îndatorându pre prea onorații protopresbiteri, că din cerculariulu acest'a se distribue fiecărui preotu și invetiații câte unu esemplariu, spre scire, orientare, și acomodare, cu binecuentare archierēsca am remasu

Aradu 12. Septembrie 1880.

Alu vostru

de binevoitoriu:

Ioanu Metianu *m. p.*

Episcopulu Aradului.

Cuventare

pentru dămîneșca a XVI-a după Rosalie.

Dedicata Pré Santiei Sale, Ilustrisimului Domnu

IOANU POPASU

Episcopulu Caransebesiului.

„Unu omu 6re carele ducendu-se departe chiamat'au pre slugile sale și le-a datu loru t6ta avut'ia sa.“ (Mat. XXV. 14.)

Se intempla adese ori Iub. A. că medicii voindu se vindece pre bolnavi amesteca medicamentele sale cele amare cu cele dulci, cele slabe cu cele tari, cele ule6se și anevoia de luat cu altele usi6re și aromatice. Pulberile diverse mai nici odata nu le intindu bolnavului g6le, ci inveluite în ceva. Facu asia, ca bolnavulu se nu se scărbēsca de medicamentele loru amare și neplacute, și astfelu trud'a loru se devina zadarnica.

Asia facea și mânt. nostru Cristosu. Invetiațiile sale mântuitoare le îmbracă adese în parabole, în asemanari frum6se și neîntrecute, cari prin farmeculu loru și acuma ne atragu și ne desfățea. Facea asia Mânt. nostru, pentruca acestu modu de vorbire este mai usioru de priceputu, și se întipărește mai adencu în memori'a fiacarui omu, dar apoi mai posedă și aceea însusire, că printr'ensulu se potu sbiciui smintele și scaderile fara ca se se atinga pers6n'a. Parabol'a în multe privințe e asemenea oglindei. Privesci în oglinda. Ti-vedi fati'a ta și scaderile ei. Cetesci parabol'a. Se oglindēza întrens'a înternulu teu și prin asemenare i-cunosci smintele.

O asemenea parabola frum6sa amu auditu noi cetindu-se din St. Evangelia de astadi. „Unu omu 6re carele ducendu-se departe chiamat'au pre slugile sale și li-a datu loru t6ta avut'ia sa.“

Fiinduca apoi acēsta parabola cuprinde în sine adevăruri mântuitoare, fiindcă din ea vedemu a avea ce pecatu mare face, și ce osānda lu-astēpta pre celu ce se lenevesce intru a conlucră cu darurile lui Ddieu, veniti se vi aretu astadi cari sunt aceste daruri, ca cunoscendu le se înmultiti mereu talantulu incredintiatu voue spre chivernisire, și asia se vi eluptati aci pre pamentu o fericire durabila, 6ra în ceriu recunoscintia și mântuire vecinica.

Ni spune evangeli'a de astadi, că unu omu 6recarele voindu se mērga departe a chiamatu pre slugile sale, și li-a incredintiatu t6ta averea sa. Din sumele însemnate, ce le-a primitu aceste slugi spre chivernisire se vede apriatu increderea cea mare a stapanului. Se mai cun6sce înse și întieptiunea cea rară a lui, că-ci nu a datu deopotriva la toti, ci unui'a i-a datu cinci talanti altui'a doi și altui'a numai unulu. 6re de ce a impartitu densulu averea sa atāt de osebitu? A buna sama pentruca cunoscea de ajunsu pre slugile sale și însusirile loru, deci a datu *fiacarui'a după poterea lui.*“

Trecendu multu tempu și reintorcendu-se la ale sale a cerutu sam'a slugiloru despre banii incredintiatu loru spre chivernisire și aflandu, că cei doi d'antai prin sirguintia și lucrare au indoitu sumele concrediute loru, 6ra că celu din urma n'a înmultitu de feliu talantulu, pre acei'a ii-a remuneratu, pre acest'a înse l'a pedepsitu, Acest'a este pre scurtu cuprinsulu parabolei.

Înse Iub. A. precum a facutu stapanulu acest'a cu slugile sale, tocmai asia face stapanulu nostru, Ddieu cu noi. Elu, Facetoriulu ceriului și alu pamentului, ne-a alesu pre noi 6meții dintre t6te fapturile sale, ca se-i servimu cu credintia, și se-lu iubimu. Elu stapanulu universului ni-a concrediutu noue o avere scumpa a sa. „*Cresceti și ve înmultiti și impleti pamentulu, și-lu stapaniti pre densulu* (Fecer. I 28.) De aci se vede marimea și pretiulu averei concrediute grijei și lucrării n6stre. Întregu pamentulu ni l'a datu spre chivernisire. Înse a datu *fiacarui'a după poterea lui.* Unui'a i-a datu mosii estinse altui'a capitale însemnate, acestui'a diregatoria, acelui'a maestria. Toti însa au un'a și aceeași datorintia: a înmultu talantulu.

Celu ce are mosii, a primitu talantu din manile lui Ddieu. Deca din lene ori nepasare ori usiuratate nu o va lucra cum se cade, decă o va negliga, va ascunde talantulu. 6ra decă o va lucra cu sirguintia și neobosire va avea de prisositu pentru sine și pentru ai sei, va înmultu

talantulu. Celu cu capitale inca a primitu talantulu din man'a darnica a Creatoriului. Déca densulu va fi sgârcitu si camatariu, va fi asemenea vamesiloru, va ingropa talantulu ca si sluga vicleana. Éra déca va intrebuintiá banii sei amesuratu precepteloru lui Ddieu, déca va milui pre seraci, pre veduve si pre orfani, déca va contribui la inaintarea neamului seu, la inffiorirea patriei sale, va fi sluga buna si credintiósá, va inmulti talantulu, se va mantui. Celu ce are diregatoria are multu daru dela Ddieu, are talantu. Déca va abusá de acésta diregatoria, déca o va luá dreptu mijlocu spre implinirea patimiloru spurcate, cum sunt avariti'a, isbând'a si truffi'a, atunci este o sluga lenesia si vicleana, atunci ingrópa talantulu. Déca inse in diregatori'a sa va face dreptate fiacarui'a fora privire la fatia, déca va láti moralitatea, va pazi ordinea, va ocroti dreptatea, va scuti virtutea, atunci va fi o sluga vrednica a lui Ddieu, va inmulti talantulu. Maestrulu inca are talantulu seu, maestri'a. Déca o va lucra fara scaderea cuiva si lucrând va perfectiuna-o, inmultiesce fara indoiala talantulu. Prin lene si insielare inse lu-ascunde pre elu.

Acestu pamentu inse cu tóte comorile sale pusetiunile cele mai multe omenesci cu tóta splendorea si poterea si avuti'a loru sunt nimicu pre langa alte daruri maretie si mari, cu cari a impartasitu Parintele nstru cerescu pre unulu fiacarele dintre noi. Sunt aceste darurile firesci si cele spirituali.

Darurile firesci le aducemu Iub. A, cu noi pre lume nascendu-ne. Firea ca o mama iubitoria le sadesce in trupurile póstre. Sunt neinseminate, nevedute, ma chiar ascunse la inceputu. Sunt ca sementi'a de musitariu picata pre pamentu. Cu crescerea nóstra inse crescú impreuna si ele, si totu mai multu se desvólta, si se marescu intru noi. Me intrebati, cari sunt aceste daruri firesci? Sunt facultatea vorbirii si a judecarii, sciinti'a, sanatatea, tari'a, frumsetia si altele. Nu le posedu inse ómenii toti deopotriua, ci fiacare dupa poterea lui, unulu in mesura mai mare, altulu in mesura mai mica. Asia se distingú unii prin mintea loru agera, altii prin vorbire frumósá, acesti'a prin sanatate si taria, acei'a prin sciintia, mai altii prin frumsetia. „Éra tóte aceste le lucréza unulu si acelasí duchu impartindu deosebi fiacarui'a pre cum voesce“ (I. Cor. XII. 11.) séu dupa cum dice evangeli'a da fiacaruia dupa poterea lui.

Darulu este deci datu, si omulu are numai se conlucre cu densulu. Astfelu celu cu sciintia are mijlocu de fericire si mantuire, are talantu. Déca sciinti'a sa o intrebuintiéza intieptiesce déca o pune in servitiulu patriei si la dispusetiu-

nea deaprópelui in modu desinteresatu, déca servesce printrens'a neamului seu luminandu-lu indreptandu-lu si nobilitandu-lu, inmultiesce fara indoiéla talantulu, si e siguru de mantuirca sa. Éra déca din contra sciinti'a sa o intrebuintiéza reu, déca printrens'a strica pacea publica a tíerei sale, pacea sufletésca a deaprópelui seu, moravurile bune ale natiunei sale, clatinandu-i credinti'a si sadindu nemoralitate in sinulu ei, unulu ca acel'a cu manile sale si-sparge patri'a, ucide pre deaprópele seu, si pregatesce cu mani sacrilege lantiurile robiei pentru natiunea sa; unulu ca acel'a ingrópa talantulu, si-si perde sufletulu seu.

Celu sanatosu pazindu cu scumpetate darulu primitu din manile Creatoriulu si-va cautá cu tigna de ale sale, va seversi cu inlesnire ocupatiunea sa, va agonisi de prisositu pentru sine si pentru ai sei si urmandu chiamarii sale de crestinu va aliná dorerea, va sterge lacremile, va usinra sórtea apesatória a deaprópelui nepotintiosu, a veduvei lipsite, a orfanului delasatu. Asia apoi va fi unu membru folositoriu alu societatii, unu frate adeveratu alu seraciloru, o sluga credintiósá a lui Ddieu, cu unu cuventu va inmulti talantulu. Din contra nesocotindu darulu scumpu alu sanatatii, ce face elu? Ah! fratilor elu se ucide pre sine, si-si pierde sufletulu seu. Usiuretatea si nesocotinti'a lu-ducu in bratiile desfrelui. Elu schimba cursulu naturei prefacendu diu'a in nópte si nóptea in di. Elu se indésa cu mancari, se otravesce cu beuturi spirituóse, se resfatia in desmerdari. Prin influintiele lor stricatióse sanatatea lui slabesce. Cu ea dinpreuna poterile lu-parasescu. In locu de a vietui, elu vegetéza numai ca unu pomu neroditoriu, pana când vine diu'a, sosescé ór'a, or'a infricosiata a mortii desperate, când apoi sufletulu patatu este aruncatu in intunereculu celu din afara!

Ddieu ti-a datu tie unu daru maretiu, celu mai inaltu daru firescu, darulu de a vorbi. Asia dara ti-a datu unu talantu insemnatu cu carele lucrandu poti se castigi mantuirea. Déca vei intrebuintiá tu darulu acest'a spre grairea de reu a deaprópelui, spre clevetirea si hulirea lui, déca faci tu din darulu acest'a unu mijlocu mârsiavu de seducere, de mintiuna, de juramentu strimbu, atunci in locu se-ti folosésca, ti-aduce osânda sigura. Tu ingropi talantulu. Esti o sluga vicleana si lenesia. Déca inse vei folosi darulu acest'a spre a grai adeverulu si a apará dreptatea, déca vei mangaiá pre celu intristatu, vei indreptá pre celu retacitu, vei sfatui bine pre celu strimtoratu, déca fiindu ocaritu vei rabda, fiindu prigonitu vei binecuventa, fiind hulitu te vei roga, atunci inmultiesci talantulu si primesci fara indoiéla laud'a: „bine sluga buna si credinciósa de putinu ai fostu credinciosu preste multe te voi pune.“

Urmandu darului inmultiesce omulu talantulu. Asia a facutu Moisi, asia Samuilu, asia prorociei toti, asia Stii, Apostoli. Au primitu daruri si le-a inmultitu, Dar cum le-a inmultitu? Lucrandu amesuratu precepteloru lui Ddiu. A lucra aeve dupa aceste precepte, este a inmultu aeve darulu.

Va dice inse cineva: Dara eu ce talantu se inmultiescu, eu carele n'am primitu nici unulu? Eu nu posedu nici avere, nici deregatoria, nici maestria, nici mosii, nici sciintia, ba inca si sanatatea mi-lipseste si poterile m'au parasitu. Ddiu nu mi-a impartasitu nici unu daru, nici unu talantu, ca se negutietorescu cu densulu. Nu e deci mórtea mea vediuta si osand'a mea sigura?

O frate! o crestine! Te amagesci cumplitu când graesci asia. Hulesci pre celu atotu prea bunu, când negi primirea daruriloru sale. Au dóra numai la cele trecetórie cauti? Privesce inlauntrulu teu si vei admirá cu Apostolulu adencimea bogatiei si a intieptiunei si a sciintiei lui Ddiu. Au nu ai tu unu sufletu nemuritoriu? Si nu se ingrijesce de densulu Ddiu ca o mama de fiulu seu? Au nu a impartasitu Elu sufletulu teu cu cele mai bogate daruri? Aceste inse sunt darurile cele mai inalte, darurile duhovnicesci.

Darulu celu mai pre susu de tóte darurile câte ti le-a datu tie o omule! bunulu creatoru este darulu santu alu crestinatatiei. In St. botezu sigilulu darului Duhului santu s'a imprimatu in sufletulu teu lasandu urme nescerse dupa sine. Scii tu inse ce ai primitu prin acestu daru? Tu nascendu-te erai unu viu-mortu. Precum in ceara curata se cunosc urmele maniloru nespelate, asia peccatulu stremosiescu a lasatu urme vediute in sufletulu teu: Urm'a osândeii, urm'a mortii vecinice. Ca se le spele Ddiulu mileloru a tramisu pre unulu nascutu Fiiulu sen. Chinurile lui a facutu din destulu dreptatii dumnedieesci. Sangele lui curgendu pre altariulu crucei a spalatu urm'a intinatiunei stramosiesci. Tu ai devenitu o fiintia noua, o fiintia chlamata acum a moscení imperati'a ceriului. Vedi abundantia darului. Dara Ddiu, carele te-a alesu din milióne de fiintie, carele te-a inzestratu cu unu sufletu nemuritoriu, si ti-a datu darulu crestinismului fiindu insasi dreptatea ti-a datu tie si o voia libera. Ca unu iubitoriu de ómeni elu voesce mantuirea ta, cà-ci dice: „nu voescu mórtea peccatosului, ci se se întórca si se fia viu“ (Ezech. XVIII. 23.) Ce mai lipsesce deci? Lipsesce ca se voesci si tu. Precum mosia ce ai primit'o in moscenire dela parintii tei nu-ti aduce nimicu fora de lucru, fara grija si sudóre, asia si mantuirea pre langa totu darulu crestinatatiei nu o poti castigá fara de vointia ta. Privesce crestinismulu ca o mosia scumpa, ce ai eridit'o dela Fiiulu lui Ddiu. Lucrandu tu acésta mosia cu

singuintia, implinindu poruncile lui Ddiu cu scumpatate si profesandu invetiaturile fiului seu cu totdeadinsulu, ai inmultitu talantulu, te mantuesci. Déca calci aceste porunci ce te-ai facutu? Unu despretiuitu in viéti'a acést'a, unu osanditu in ceea lalta.

Ddiu ti-a datu tie credintia. Ascultandu cele ale credintiei inmultiesci talantulu, te mantuesci, din contra facendu, negligi darulu crestinatatiei, te osandesci. Ddiu ti-a datu tie se cultivatezi virtutea nadejdei. Asteptandu tu tare implinirea celor promise de densulu prin scripturele sale descoperite te mantuesci, inmultiesci darulu. Punendu-ti tu inse speranti'a numai in puterile tale, in agerimea mintii tale, in spriginulu amiciloru si cunoscutiloru tei, ti-ai ziditu cas'a pre nasipu, negligi darulu, te osandesci. Ddiu lasandu-te se te nasci crestinu, te-a creatu pentru iubire. Urmandu tu acestu daru dumnedieescu, iubindu pre Ddiu din totu sufletulu teu si pre deaprópele teu ca insusi pre tine, vei audi mangaitórele cuvinte: „*sluga buna si credintiosa intra intru bucuria Dlui teu*“ Din contra déca vei negligá darulu, déca sufletulu teu va fi impetritu si tu vei stinge in inim'a ta iubirea prin lacomia, prin crudime, prin netolerantia, prin insielatiune; déca tu nu vei pazi poruncile lui Ddiu si pre deaprópele teu lu-vei uri, lu-vei dusimani, lu vei prigoni, lu vei pismui si cleveti, tu esti o sluga vicleana, si ce te ascepta e osand'a vecinica.

Da! aceste trei virtuti ceresci: credintia, nadejdea si dragostea suntu mijlócele cu cari lucrandu dobandesce omulu mantuirea. Ca si trei riuri, ce isvorescu din unulu si acelasi isvoru si percurgendu tieri iutregi, si-impreama apele loru in marea, catra carea alergu ne contenitu, tocmai asia aceste trei virtuti isvorescu din bai'a botezului si conducu pre crestinu prin viéti'a acést'a trecetória la imperati'a ceriului.

Din tóte cele ce ati auditu adi dela mine ati potutu cunosce Iub. A. cari suntu darurile ce le am primitu din man'a lui Ddiu. V'ati potutu convinge cà fiacarui'a din noi s'a datu câte unu daru inaltu. Nu diceti deci, cà n'ati primitu daruri, nici nu revniti dupa cele neprimate, negligandu pre cele primite, ci fia carele se lucreze cu darulu celu primitu. „*De are cineva prorocia se prorocésca dupa mesur'a credintiei, celu cu slujba se caute ale slujbei, celu ce invétia se caute ale invetiaturei celu ce îndémna se caute de indemnare, celu ce daruesce se daruiesca cu simplicitate, celu ce stapanasce se fia cu silintia, celu ce miluesce se o faca cu bunavointia*“ (Rom. XII. 6—9.)

Sciindu acuma ca fiacarui'a din noi s'a datu câte unu daru pretiosu, ve indemu cu Aposto-

lulu: „imblati cu vrednicia dupa chiamarea cu carea sunteti chiamati“ (Efes. IV. I.) Lucrati necontenitu cu darulu primitu si-lu inmultiti pre elu. „Fericita e sluga acea pre carea viindu Dlu o va aflá facendu asia“ (Mat. XXIV. 45.) Plat'a sa va fi mare la ceriuri. Elu se va indului de vederea Ddieului seu. Elu va audi cuvintele fericitorie: „bine sluga buna si credintioasa de putieniu ai fostu credintiosu preste multe te voiu pune intra intru bucuri'a Domnului teu“ Aminu.

Stredistea mica 6 Septemvre 1880.

Mihaiu Juica

presbit. or rom.

D i v e r s e .

* **Alegeri la congresu.** In partile diecesei Aradului apartinetoriei jurisdicțiunei consistoriului oradanu s'au alesu urmatorii deputati congresuali, si anume: In cerculu Orade-Pestiesiu dep. preotiescu: par. prot. Simeonu Bica, in cerculu Vascau-Beiusiu par. prot. Elia Moga, in cerculu Tinc'a-Beliu par. Petru Suci, asesor referinte, ér mireni s'au alesu in cerculu Oradea mare dlu Nicolau Zigre, advocatu si secr. consist. in cerc. Pestiesiu dlu Ioan Pap not. cottensu; la Vascau dlu Paulu Fassie jud. reg.; la Beiusiu dlu Paulu Papp, advocatu; in cercurile Beliu si Tinc'a dlu advocatu Dringonu.

* **Monumentulu maretiu de marmora albu,** destinatu a se innaltia neuitatului nostru *Alesandru Papiu Ilarianu* a sositu aici in 4 ladi dela *Kreuznach* din Prussi'a renana. Elu costa preste 2 mii fl. Academi'a insarcina pe membrii sei Baritiu si Hodosiu cu asiedierea lui. „Observat.“

* **Bibliografia.** „*Genes'a evangeliiloru,*“ studiu biblicu de *Simeon Popescu* este titlulu unei carti aparute in tipografi'a archidiecesana. Editiune separata din „*Telegraful Romanu.*“ Oplu are de substratu o prelegere tienuta in Leipzig 1874 de Dr. Chr. Luthardt, si este lucratu cu multa ingrigire. De aceea lu-recomendamu in deosebita atentiune tuturor barbatiloru nostri, cari se ocupa de sciintiele teologice.

* **Muntele celu mai inaltu din lume** s'a descoperitu de curendu si se numesce Hercules, in insul'a Noua Guinea (celu mai mare arhipelag in Oceanulu pacific: consista din insul'a principala cu acelasi nume si de grupele miciloru insule ce o incunjura, avendu o intindere de 716,000 kilometre sau 13,000 mile patrute.) Acelu munte are o inaltime de 32,786 de picioare, sau aprocsimativu 5460 stangeni, pe când muntele Everest din Himalaya, care era privit pana acum de celu mai inaltu nu are de cât o inaltime de 29,002 picioare. „Hercules“ este situatu cam in centrulu insulei. si descoperitoriulu lui, capitanulu I. A. Lawson, raportéza, că urcandu-se pe densulu impreuna cu unu altu omu, la inaltimea de 25,314 picioare, a inceputu se-i curga sange din nasu si din urechi, astfelu că nu le era de ajunsu se respire aerulu, ci erau nevoiti se-lu inhape. „Resb.“

* **O cauza de nebunia.** Diuariulu „Cultur'a“ din Pitești se escrie din Constantia urmatoarele: In un'a din dilele septemanei trecute s'a adusu la spitalulu din localitate o femeia esaltata in etate ca de 35 ani, mama a cinci copii. Barbatulu acestei femei, turcu ca si dens'a, naréza elu ensusi caus'a smintirei ei. „M'am insuratu — dice elu — cu acésta femeia de mai multi ani. Traimu o viétia fericita iubindu-ne si cautandu a multiami unulu pe altulu. Unu frate alu meu mai mare inse móre, lasandu impreuna cu femeia, câteva copii, si o buna avere. Averea fratelui meu ispitindu-me, usai de dreptulu ce ni-lu da religiunea nóstra, care este de a avé mai multe femei, insurandu-me cu cumnata mea si aducand'o in casa impreuna cu copiii sei. Peste câteva dile biét'a nevéta mea dantau a inebunitu din caus'a gelosiei.“ Nebuni'a acestei femei érá furiósa; ea strigá in acésta esaltare: „Nu voiu pe barbatulu meu, elu s'a insuratu cu alt'a, nu-lu mai vreu, nu-lu mai iubescu, vreu se me despartu de elu“ si dupa acést'a incepea a ríde si in urma a plange.

* **Unde dai si unde creapa.** Sub acestu titlu diarulu Romani'a Trans-Dunareana, care apare in Tulcea, naréza urmatori'a nostima aventura amorósa: Unu oficeru se inameréza cucu de o dobrogeanca, d-sióra X.; mai cu curte mai cu bordou elu ajunge a fermecá anim'a d-siórei X., care nu lipsea niciodata de la feréstr'a, pe unde era se tréca oficerulu, si oficerulu nu lipsea niciodata de a trece macaru de diece ori pe di, pe sub acea feréstra. Pentru a putea inse patrunde in laintrulu locuintiei, oficerulu imaginéza a se imbraca in haine próste si a se tocni sarvitoriu macaru pentru 24 óre in cas'a d-rei X., ceea ce si face in un'a din dile. In diu'a urmatoria o multime de lume fú atrasa inaintea locuintiei d-siórei X., unde parintele, mum'a, matusi'a dimpreuna cu tóte servitórele din case, ocarau, tipau, strigau, se repedieau la noulu servitoru pentru a-lu dá pe usia afara. Politi'a interveni numai de cât si servitoriulu fú redicatu si inchisu. Atúnci se descoperi lucrulu. D-siór'a nu recunoscu pe oficeru astfelu schimbatu si, cand elu in calitate de servitoriu se aruncá la picioarele iubitei, versandu focu si amoru, d-sióra X. se infuriá de acést'a cutezantia, mai alesu că nici una nici doue ea fú luata in bratie. Dar oficerulu se silea a o incredintia, că elu e oficerulu, care-i facea din ochi, i-tramitea flori etc. etc. inse in zadaru, căci d-sióra X., racnea cât o luá gur'a, si nu-si putea opri indignatiunea si spaim'a, vedindu-se imbratiosata si serutata de sluga. La tîpetele ei toti din casa alergara si se cunósce sfersitulu scenei. Oficerulu intrandu acasa istorisi soldatulu seu scen'a petrecenta, éru soldatulu minunandu-se i-respunse: „Apoi sciti, se traiti d-le sub-locotenentu, vorb'a ceea: „unde dai si unde crépa.“

* **Spre scire.** La N. Avramu invetiatoriu in *Totvaradia*, post'a *Soborsin*, se afla spre vendiare:

A. 1500. pomi nobili a) 20, cr.

Si adeca: I. meri, — II. peri, — III. pruni, — IV. caisini, — V. ciresi, — VI. nuci a) 25 cr. — VII. agrisi (köszméte, Stachelbeere) a) 10 cr.

B. Sementiari:

VIII. fragari (dudi eperfa), sut'a cu 60 cr. — IX. prunus mahaleb, 80 cr. — X. pruni diferite soiuri

80 cr. — XI. *populus pyramidalis* 2—3 m. a) 10 cr. — XII. *periploca graeca*, o planta suitore frumosa a) 25 cr.

C. Diferite :

XIII. Cartea „*Despre legume*“ 1. es. 60 cr. La 10 es. unu rabatu. Porto la 1—3 es. c 5 cr; la 4—11 es. e 15 cr. — XIV. Sementie de totu soiulu de legume, cu pretiu moderatu. — XV. Cartofi *Early rose* americani 50 K. = 3 fl. — XVI. Cartofi *Snowflake* (hópehely, Schneeflocke, fulgi de nea) 1. K. = 20 cr. Cari dorescu a sadí in tótna pomii, se binevoésca a comandá pana in 10. X v. — ér pentru primavéra pana la finea fauru 1881. — adaugendu catra comanda si o parte a pretiului. — Espedarile se efeptuescu in ordinea ce au intratu. La recercare servescu cu consemnare speciala despre pomi.

Concursse.

In urmarea incuviintiarei V. Consistoriu oradanu de sub Nr. 542. B. a. c. pentru deplinirea parochiei de class'a III. *Rieni* cu fili'a *Sudrigiu* in protopresviteratulu Beiusiului, se escrie Concursu; terminulu de alegere se defige pe 14. octobré v. a. c.

Emolumintele suntu :

1. dela *Rieni* a) pamentu parochialu de 15. cubule semenatura, si catu-va pentru fenatie: b. Stólele indetinate; si c) quartiru cu gradina,

2. Dela *Filia Sudrigiu*: a. pamentu de 5. cubule; b. una bradie de cucuruzu sfermatu dela casa; si c. Stólele usuete. Numerulu Caseloru in ambele Comune 110.

Recurintii voru avea a tramite petitiunile sale in sensulu Stat. organicu si a Regulamentulu pentru parochii. pana la terminulu defiptu la subscrisulu in Beiusiu.

Datu in Beiusiu la 6. Sept. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Vasiliu Papp** protopresviteru.

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la prima Clase a scoalei nóstre confesionala din *Caransebesiu*, protopresviteratulu *Caransebesiului* se escrie Concursu pana la 10. octomvrie 1880.

Cu postulu acest'a este legatu unu salariu de 300 fl. pe anu, si jumetate din accidentii.

Doritorii care voescu a recurge la acestu postu, au a si substerne recourse la presidele comitetulu parochialu greco orientalu din *Caransebesiu* pr vediute cu documentele.

- 1) Atestatu de botezu,
 - 2) Testimoniu despre absolvarea preparandiei,
 - 3) Testimoniu de calificatiune,
 - 4) Atestatu despre moralitate,
- Caransebesiu* in 7 Septemvrie 1880:

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Domn. protop. tract. **Nicolau Andreeviciu**.

Dupace prin decisulu venerabilulu consistoriu aradanu din 4. Septemvrie a. c. Nr. 2193. B. s'a concesu alegerea unui capelanu timpuralu pre langa parochulu *Iosifu Popoviciu* din *Soborsinu*, carele totodata se fie si invetiatoriu la scól'a a dou'a pentru ocuparea acestoru posturi imbinate se escrie concursu pana la 19. Octobré, 1880.

Emolumintele impreunate cu aceste posturi sunt: câte un'a a trei'a parte din tóte venitele si binefici-ele parochiei preotulu *Iosifu Popoviciu*. si 4. orgii lemne pentru incalditulu scólei.

Recurintii, dela cari se cere calificatiune pentru parochiele de a trei'a classa vor avé a-si inaintá recoursele loru instruite cu documintele recerute la parintele protopopu *Iosifu Belesiu* in *Totvárád* per *Soborsinu*.

Soborsinu, in 15. Septemvrie, 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: **Iosifu Belesiu** m. p. protopopu.

Pentru deplinirea definitiva a statiuniloru invetiatoresci din protopresbiteratulu *Halmagiului*.

1. *Brusturi* cu emoluminte anuali: 200 fl. v. a. 5 orgii de lemne, quartiru si gradina; diu'a alegerii 28 Septemvrie.

2. *Magulitia* cu emoluminte anuali: 200 fl. v. a. 5 orgie de lemne, quartiru si gradina, diu'a alegerii 29 Septemvrie.

Doritorii de a ocupá vre unulu din aceste posturi suntu avisati recoursele instruite in sensulu statululu organicu ale adresá comitetulu parochialu respectivu, si ale trimite subscrisulu pana la diu'a alegerii.

In contielegere cu respectivele Comitete parochiale.

Ioanu Groza m. p.

protopopu si inspect. scol.

Pentru vacant'a parochia din Comun'a *Archisiu*, protopresviteratulu *Beliului*.

Emolumintele sunt: dela 100 Nr. câte una mesura de cucuruzu sfarmatu; pamentu aratoriu de 16 cubule de clasa 1 aratu si lucratu de poporu; si stolele indatinate.

Doritorii de a ocupa acésta parochia sunt avisati a-si indrepta suplicele loru instruite cu documintele necesarii Dlui adm. protop. *Iosifu Pintia* p. u. Holod in *Gyanta* celu multu pana in diu'a de 5 Octomvrie v. cand de odata se va tiené si alegerea.

Archisiu la 27 Augustu 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu mine: **Josifu Pintia**, adm. protop.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din Comun'a *Chesi'a*, protopresviteratulu *Oradii mari*, cerculu inpestoralu al *Beliului* se escrie concursu pe langa urmatórele emoluminte:

- a) 84 fl. val. austr. bani gata.
- b) 70 fl. val. austr. pentru fenu si paie.

c) 16 cubule de bucate, 1/2 grau, 1/2 cucuruзу
d) Cuartiru liberu cu gradina de 1/2 jugeru si
accidentiele cantoralu dela 350 numere.

Doritorii de a ocupá acésta statiune au de a
prodnce: testimoniu de preparandie, de calificatiune
si atestatu despre purtareá morala de pana aci-avendu
ale substerne subscrisei inspectiuni scolare p. u.
Holod in Gyanta pana in diu'a de 28 Septemvre
cand de odata se va tiené si alegerea.

Chesi'a la 28 Augustu v. 1880.

Comitetulu parochialu

In contielegere cu miné: **Josifu Pintia**, inspectoru cercualu.

La prim'a publicatiune cu terminu de alegere
pe 20 inliu a. c. st. v. pe vacant'a parochia gr. or.
de clas'a a III. *Iosasiu*, ppbiteratulu Ienopolei incop-
ciata si cu invetiatoratulu, — ne compariendu nici
unu recurinte, cu acést'a se escrie de nou concursu
cu terminulu de alegere *pe diu'a de 14 Octomvre a. c.*
st. v.

a) Venitulu din parochia: 1/4 sessiune pamentu
de clas'a prima, biru preotiescu, câte c masura cu-
curuзу sfarmatu dela 60 case si stolele indatinete.

b) Salariulu invetiatorescu: in bani gata 150 fl.
v. a. 5 cubule de grau, 5 cubule de cucuruz — 8
orgii de lemne, din care este a se incaldi si scól'a,
cortelu liberu in localitatea scólei cu gradina in es-
tensiune de 2 jugere.

Dela recurrenti se poftesce se produca testimoniu
despre absolvarea theologiei, de calificatiune si de
moralitate, éra pana la diu'a alegerei se se presen-
teze in vr'o Dumineca ori serbatóre la st'a biserica
pentru de a-si aratá desteritatea in cantarile séu
cuventarile bisericesci. — Recursele adresate comite-
telui parochialu, se voru trimite celu multu pana
la 6 Octomvre a. c. st. v. Dlu adm. ppopescu Nico-
lau Beldea in Borosineu, care e si post'a ultima, cele
mai tardiu intrate nu se voru luá in consideratiune.

Iosasiu 5 sep. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Nicolau Beldea**, adm. ppresviter.

La prim'a publicatiune cu terminulu de alegere
pe 20 Iuliu a. c. st. v. pe vacant'a parochia gr. or.
de clas'a a III. *Finisiu* cu filialulu *Valea-mare*, din
protopresbiteratulu Borosineului, necompariendu nici
unu recurinte, cu acést'a se escrie de nou concursu
cu terminulu de alegere *pe 12 Octomvre a. c. st. v.*

Venitulu parochialu.

a) din parochi'a matre *Finisiu*: 1/2 sessiune pa-
mentu aratoriu de clas'a a III. birulu preotiescu, dela
72 case câte un'a masura de cucuruзу sfarmatu, stó-
lele indatinete si cortelu cu gradina in extensiune
de 1 1/2 jugeru.

b) din fili'a *Valea-mare* venitulu stolariu si bi-
rulu preotiescu dela 56 case câte o masura cucuruзу
sfarmatu.

Dela recurrenti se poftescu se produca testimoniu
de theologie, de calificatiune, si de moralitate, éra
pana la diu'a alegerei sè se presinte in vreo Domi-
neca ori serbatóre la st'a biserica pentru a si aratá
desteritatea in cantari si cuvintari bisericesci. Recur-
sele adresate comitetului parochialu celu multu pana

in 6 octomvrie a. c. st. v. se voru trimite parintelui
administratoru protopresbiteralu Nicolau Beldea in
Borosineu, care e si post'a ultima, — cele mai tardiu
intrate nu se voru luá in consideratiune.

Finisiu 5 sept. 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Nicolau Beldea** m. p. adm. ppresvit.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca din *Leu-
cusiesci*, — la prim'a alegere nearetandu-se nici unu
recurentu — prin acést'a se escrie de nou concursulu,
cu terminu de alegere *pe 19/31. Octobre a. c.*

Emolumintele sunt: in bani gata 84. fl. v. a.
12 1/2. meti de grau, si 20. cucuruзу, 36 fl. pentru
clisa, 6 fl. pentru lumini, 5 fl. 61 cr. pentru sarie.
10 fl. pentru conferintie, 8 fl. pentru pausialu, si 10.
orgii de lemne, din care se incaldiesce si scól'a. Dela
sporiulu alegendului invetiatoriu, va depinde urcarea
salariului seu, spre a corespunde sumei de 300 fl. v. a.

Recursele, adresate respectivului Comitetu paro-
chialu, si instruite conformu prescrizeloru Statutului
organicu, suntu a se tramite pana in presér'a ale-
gerii parintelui Inspectoru cerc. de scóle Georgiu
Cratiunescu, protopopu in Belincz; avendu recurrentii
in vr'o Dumineca ori serbatore a se presentá in bi-
seric'a din locu spre a si aretá desteritatea in tipien
si cantarile bisericesci.

Leucusiesci, 26. Augustu 1880.

Comitetulu protopopescu.

In contielegere cu mine: **Georgiu Cretinnescu** m. p. prot.
si inspectoru de scóle.

Pentru statiunea invetiatorésca de clasa a II
la scól'a confesionala din *Broseniu*, protopresbitera-
tulu Oravitiei, Comitatulu Carasiului se escrie a trei'a
óra concursu *pana in 21 septembre a. c. cal. vechiu.*

Emolumintele sunt: salariu anualu 250 fl. pen-
tru cortelu 50 fl. pentru conferintie 10 fl. pentru
lemne, din care are a se incaldi si scól'a 60 fl. pentru
scripturistica 8 fl. preste totu 378 fl. v. a. Doritori
de a ocupa acestu postu, au de a si adresa recursu-
rile lor conformu statutului organicu, cu atestatele
necesarii comitetului parochialu si ale trimite D.
Protopresbiteru tractualu Iacobu Popoviciu in Ora-
viti'a pana la terminulu prefiptu.

Oraviti'a in 24 Augustu 1880.

Iacobu Popoviciu m. p.

In contielegere cu Comitetulu parochialu.

Publicare de licitatiune minuenda

Pentru facerea de nou a turnului bisericei rom.
gr. or. si acoperirea cu plevu, se escrie concursu de
licitatiune minuenda, carease va tiene *in 21 Septemvre.*
st. v. 1880. la 11 óre. a. m.

Pretiuulu esclamariei este 520 fl. v. a. Doritorii
de a intreprinde acést'a lucrare sunt avisati a se
presentá la biseric'a din Secasiu, protopresviteratulu
Lipovii provediuti cu vadiulu de 10%, ér prelimina-
riulu si paná atunci se póte vedé la oficiulu parochialu.
Secasiu 6 Septemvrie 1880.

Moise Blajescu m. p.

Vincentiu Adamu m. p.

presied. comit. par.

not. comit. par.